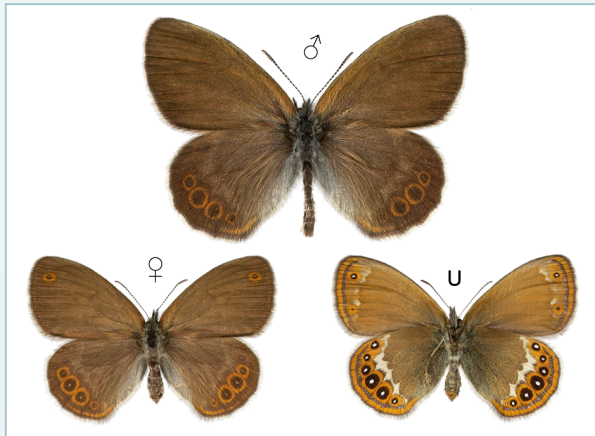

Heroringvinge *Coenonympha hero*

Rødlistet art

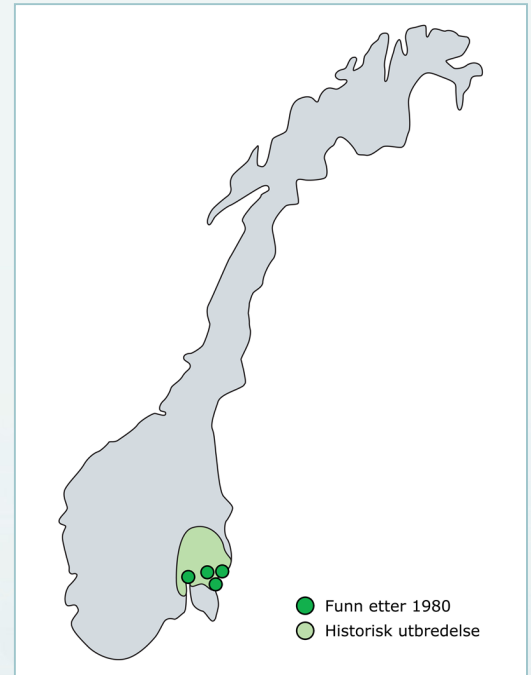
faktaark

Heroringvingen flyr på gressmark i den sørøstligste delen av Norge mellom Oslofjorden og svenskegrensa. Arten har gått drastisk tilbake både i Norge og i Europa for øvrig, og anses i dag som utrydningstruet i Norge. Den viktigste trusselen mot arten i Skandinavia er tap av egnede levesteder i kulturlandskapet.

Status

Kategori sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for arter 2010. Arten ble fredet i 2001.

Kjent nåværende forekomst og historisk utbredelse av heroringvinge i Norge.

Kjennetegn

Vingespenn 28-34 mm. Oversiden mørkebrun med 2-4 utydelige øyeflekker langs bakvingekanten og ofte en utydelig øyeflekk på framvingespissen. Undersiden gråoransje med et sølvfarget bånd innenfor vingekanten. Framvingens underside med 1-2 små øyeflekker. Bakvingen med et hvitt bånd på midten og utenfor dette seks svarte øyeflekker kantet med oransje. Heroringvingen tilhører ringvingene, en gruppe dagsommerfugler som kjennes igjen på de tallrike øyeflekkene langs vingekanten. Artene i slekten *Coenonympha* skiller lett fra andre norske ringvinger på at de er betydelig mindre, og heroringvinge kan skiller fra de tre andre norske artene i slekten på den ensfargete mørkebrune oversiden.

Utbredelse

Heroringvinge forekommer på Nesøya, Brønnøya og Ostøya i indre Oslofjord, i Sørum og Aurskog-Høland i Akershus, samt i Eidskog og Hedmark og Rømskog i Østfold. De norske populasjonene utgjør utkanten av en større, midtsvensk bestand som har sin hovedutbredelse i Dalarna og Värmland. Den øvrige verdensutbredelsen strekker seg fra Frankrike gjennom Sentral-Europa, og videre østover gjennom Asia til Yakutsk, Amur, Korea og Japan.

Biologi

Heroringvinge forekommer helst på rik, fuktig gressmark og kan finnes på slåttenger i skog eller på gressrike områder i overgangen mellom kulturlandskap og våtmark. Populasjonene innerst i Oslofjorden ser ut til å foretrekke tørrere, men likevel frodige gressmarker samt hager. Arten er sterkt knyttet til

kulturlandskapet, og en viss grad av hevd i form av beiting, slått eller nyrødning er nødvendig for at arten skal finne egnede levesteder.

Sommerfuglen flyr i én generasjon fra slutten av mai til begynnelsen av juli. Eggene legges enkeltvis på ulike arter av gress. Det er usikkert hvilken gressart som utgjør artens hovedføde i Skandinavia, men strandrug og hengeaks har vært foreslått som kandidater. Den grønne larven vokser langsomt og overvintres i tredje eller fjerde larvestadium. Larveutviklingen fullføres neste vår, og forpuppetingen skjer på et strå rett over bakken. Puppestadiet varer i 2-3 uker.

Bestandsstatus

Heroringvinge var tidligere vanlig og utbredt i Oslo, Akershus og søndre deler av Hedmark, med nordligste funn fra Bjørgedalen ved Hamar. Det finnes også gamle funn og observasjoner fra Vestfold og fra Moss i Østfold. Etter 1920-tallet har arten gått kraftig tilbake, og i dag finnes den bare på tre øyer i indre Oslofjord og på noen få lokaliteter mellom Oslo og grensetraktene mot Sverige. Tilbakegangen i Norge henger sammen

Slåtteng i skog er typisk habitat for heroringvinge.

med en generell tilbakegang i hele Europa. I Sverige er heroringvinge fortsatt ganske tallrik i Dalarna og Värmland, men arten har forsvunnet fra Skåne og har dødd ut i Danmark. Det er flere årsaker til artens tilbakegang i Norge. I Oslo og omegn er urbanisering den mest sannsynlige årsaken, og de få gjenværende leveområdene i indre Oslofjord er alle under stort utbyggingspress. Utenfor tettstedene skyldes tilbakegangen især tap av åpne, gressrike biotoper i skog på grunn av gjengroing, granplanting og nedleggelse av småbruk.

Referanser

Eliasson, C.U., Ryrholm, N., Gärdenfors, U., Holmer, M. og Jilg, K. 2005. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar: Hesperiiidae – Nymphalidae. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 407s.

Hansen, L.O. 1993. Status for apollosommerfugl (*Parnassius apollo*) og herosommerfugl (*Coenonympha hero*) i Norge. NINA Utredning 046. Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning (NINA). 43s.

Lenker

<http://artskart.artsdatabanken.no/>